

Natagora op de Sint-Pietersberg en in het Heuvelland

Natagora is actief in twee grensgebieden met Zuid-Limburg: de Sint-Pietersberg en het Heuvelland. De natuurreservaten van Natagora in de valleien van de Gulp en de Geul dateren pas van het begin van de jaren 2000 en hebben dus een relatief korte geschiedenis achter de rug. Dit is heel anders op de Sint-Pietersberg, waar het natuurreservaat al bestaat sinds het einde van de jaren 1970. In de twee regio's is er in de loop van de tijd logischerwijze een samenwerking gegroeid tussen de Waalse organisatie en de partners aan de andere kant van de grens. Op de Sint-Pietersberg is een nauw samenwerkingsnetwerk ontstaan met de JNM (Jeugdbond voor Natuurstudie en Natuurbescherming) en Natuurpunt, vooral in het kader van beheer- en studiedagen en -kampen. In het Heuvelland is Natuurmonumenten een belangrijke trekker geweest die het proces in gang heeft gezet om natuurreser-

vaten langs de Geul te maken. Tegenwoordig zijn er zo'n 20 ha beschermde zinkgraslanden, soortenrijke weilanden en beboste hellingen die de meanders van de Geul volgen en zich verderzetten in Nederland.

In het kader van het LIFE project Hélian-thème (= Zonneroosje) werd het ambitieuze idee vormgegeven om zowat 150 hectare droog grasland binnen een tijdsspanne van 5 jaar te herstellen. Dat was een hele uitdaging! Vijf jaar om het struikgewas op te

ruimen, te ontbossen, te maaien op plekken die vroeger open waren. Vijf jaar om plaatsen periodiek te beheren door er schapen op te laten grazen. Vijf jaar ook om het publiek te sensibiliseren voor dit fascinerende universum van het droge grasland. LIFE Hélian-thème maakte het (bijna) allemaal waar!

Het nieuwe LIFE project 'Pays mosan' voegt een nieuwe dynamiek toe aan de bestaande grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden in de twee gebieden. Hier wordt gewerkt aan een globale visie die gericht is op een gemeenschappelijk doel: het behoud en herstel van de habitats, die zelf natuurlijk geen grenzen kennen.

Natuurpunt

De Vlaamse vrijwilligersvereniging Natuurpunt staat in voor het beheer van het Plateau van Caestert en de Tiendeberg, onderdeel van de Sint-Pietersberg op de grens van Vlaanderen, Wallonië en Nederland. De regio is bekend om zijn pittoreske dorpjes, heuvels en kastelen, maar ook om zijn uitzonderlijke natuur. Om dit kwetsbare gebied nieuwe kansen te geven, startten zes gemeenten en zeven verenigingen in 2002 het Europese Interreg-project "Sint-Pietersberg, tussen Jeker en Maas". Resultaat: een vijfsterrenwandelgebied waar iedereen van kan komen genieten.

Het **Plateau van Caestert** bestaat uit waardevolle bossen en kalkhellingen vol vlin-ders. Onder deze bossen en graslanden bevinden zich unieke mergelgroeven die een ideale overwinterplaats vormen voor een tiental soorten vleermuizen. Het vruchtbare leemplateau bovenop de berg kreeg een landbouwbestemming, maar de hellingen waren te steil voor akkerbouw. Die leverden gerief- en brandhout. Op de open plekken mochten schapen grazen. Zo ontstond hier een unieke mozaïek van open kalkgraslanden en lichtdoorlatende bossen. Ook vandaag nog onderhouden grazende schapen mee het landschap.

Ook de **Tiendeberg** is een uniek natuur-gebied. Je vindt er planten en dieren die nergens anders in de regio voorkomen. Enerzijds is de typische bodemgesteldheid hiervoor verantwoordelijk, anderzijds heeft ook hier de eeuwenlange begrazing door schaapskuddes de graslanden hun unieke karakter gegeven. Je treft hier speciale planten aan, zoals Bergsteentijm, Geel zonneroosje, Kalkboterbloem, Maanvaren en Bergnachtorchis, en zuiderse dieren die gebonden zijn aan deze graslanden. Toen het natuurgebied Tiendeberg werd opgericht in 1988 waren grote delen van de oude graslanden dichtgegroeid met bomen

Mergellandschap (foto: Wim Dirckx).

en struiken. Een intensief herstelbeheer drong zich op. Samen met de Jeugdbond voor Natuur en Milieu (JNM) en de gemeente Riemst stak Natuurpunt onwaarschijnlijk veel energie in het gebied. Grazende schapen en geiten maken het herstelde landschap nog schilderachtiger voor wandelaars.

Meer info en wandelingen:

<http://www.natuurpunt.be/natuurgebied/sint-pietersberg-plateau-van-caestert-en-tiendeberg>

Hendrik Moeremans